tak všeobecně, aby nebylo lze vůbec seznati, kam směřovala vůle, že prohlášení vůle musí býti srozumitelné, aby ve příjemci vznikla žádoucí představa. Těmto zásadám se odvolací soud při svém zákonitě učiněném výkladu nikterak nezpronevěřil. Správně a výstižně uvedl okolnosti všeobecně známé, tedy vzal zřetel na zvyky v poctivých stycích platné. Ani podle názoru dovolacího soudu nemohl příliš všeobecný výrok Anny V-ové starší: »Tady jsem ti koupila do výbavy koberce«, provázený ukázáním na tyto koberce, vzbuditi vůbec v někom žádoucí představu, že tím mají býti právě koupené koberce darovány, nejméně pak mohla tato žádoucí představa vzbuzena býti v devítileté příjemkyni, kterou vzhledem k jejímu tehda útlému věku zajisté nelze řaditi mezi osoby vdavek chtivé, a jejímuž dětskému cítění darování 8 perských koberců, jak se řeklo do výbavy, jistě zůstalo lhostejnou skutečností bez náležitého uvědomění, oč vlastně běží podle platného řádu právního. Zjištěný výrok může býti za daných okolností považován pouze za slib, o němž nad to jest pochybno, zda byl slibem darovacím, uváží-li se, že není jisto, zda dárkyně nebyla po zákonu povinna, příjemkyni výbavu zaříditi, což by pak nebylo darováním, neboť by to nebylo právním jednáním bezúplatným. Právem rozuměl odvolací soud rčení »koupila jsem ti do výbavy« jenom jako výrazu pohnutky, proč byl předmět koupen a jaký má býti jeho budoucí účel, a právem také přikládá okolnosti, že bylo koberců těch výhradně užíváno v pokojích žalobkyně, význam pouze skutečného stavu, nikoli skutečnosti právně významné. Nadbytkem, byť i rovněž právem, poukazuje odvolací soud, že žalobkyně kromě darovacího úmyslu neprokázala ani odevzdání totiž, že nepovažoval pouhé ukázání na koberce, provázené výrokem: »Tady jsem ti koupila do výbavy koberce«, za odevzdání způsobu §u 427 obč. zák. Proto odvolací soud neposoudil věc po právní stránce nesprávně, uznav, že se žalobkyni nepodařilo dokázati vlastnictví ku sporným kobercům, poněvadž důkaz o uskutečněném darování selhal úplně.

Čís. 4038.

Kdo, opíraje se o některý z důvodů § 42. ex. ř., žádá za odklad exekuce, má pro sebe zákonnou domněnku ujmy, nemusí proto nebezpečí ujmy tvrditi a osvědčovati. Jest na soudci, by spravedlivě uvážil, zda nejde dle celého stavu o případ vyjimečný, zda totiž v daném případě ujma dlužníku (žadateli za odklad) nehrozí, i když se exekuce provede.

(Rozh. ze dne 2. července 1924, R II 215/24.)

K žalobě podle §u 35. ex. ř. povolil prvý soud dlužníkovi proti složení jistoty odklad exekuce. Rekursní soud dlužníkův návrh zamítl. Důvody: Dlužník sice osvědčil, že podal proti exekučnímu nároku žalobu opoziční (§ 35. ex. ř.). Avšak tato jediná skutečnost sama o sobě nestačí k odůvodnění návrhu na odklad exekuce. Dlužník musí dále osvědčit, že s pokračováním exekuce je spojeno nebezpečenství majetkové ujmy nenahraditelné nebo těžce napravitelné (§ 44 ex. ř.). Tato zákonná náležitost musí dlužníkem býti podepřena určitými skutečnostmi. V tomto případě mluví sice dlužník ve svém návrhu o tomto

nebezpečenství, uvádí tento zákonný požadavek, netvrdí však, v čem toto nebezpečenství spočívá, zejména zda vymahající strana nepodává úplné záruky, že to, co exekucí vymůže, nevrátí, zvítězí-li dlužník ve sporu oposičním. (Srov. Gl. U. n. ř. 1273).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvé stolice.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upříti oprávněnosti. Dle motivů k §u 42 a násl. ex. ř. jest účelem odložení exekuce, by bylo zabráněno škodlivé změně poměrů všude tam, kde správnost a přípustnost exekuce stala se pochybnou, buď z důvodů hmotného práva nebo vzhledem k předpisům exekučního řádu. Před odstraněním těchto okolností nemá býti pokračováno v exekuci na dlužníkovu újmu. Z toho plyne, že, jsou-li zde podmínky §u 42 a 44 ex. ř., sluší povoliti odklad exekuce. § 42 nežádá mimo důvod odkladu, jímž jest v tomto případě žaloba oposiční, spadající pod skupinu čís. 5, žádných dalších podmínek, ale ovšem praví jen, že na takový důvod odklad povolen býti může. Toto »může« jako všude jinde tak i zde není nikterak dáno do libovůle soudce, nýbrž do jeho spravedlivého uvážení a znamená tedy buď »musí« nebo »nesmí« podle toho, pro co toto spravedlivé uvážení vyzní, a tu přesné pokyny pro ně udává § 44 ex. ř., který béře v úvahu jak zájem žadatele odkladu, jímž bude pravidelně dlužník (v případě §u 37 ex. ř. ovšem osoba třetí), tak zájem věřitele. Co se týče zájmu dlužníka (žadatele odkladu), udává § 44 ex. ř., kdy a za jakého předpokladu odklad exekuce povolen býti nesmí, takže, pak-li tu tohoto předpokladu není, odklad v zájmu dlužníka povolen býti musí. Praví se tam: Odklad nesmí se povoliti, může-li exekuce počíti neb pokračovati, aniž by to pro žadatele odkladu bylo spojeno s nebezpečím nenahraditelné neb těžko nahraditelné újmy majetkové. Zákon nevyjadřuje tedy podmínku positivně, nepraví, že odklad jest povoliti, hrozí-li dlužníku nebezpečí řečené újmy, v kterémž případě arci by dlužník takové nebezpečí tvrditi a vykázati musil, nýbrž klade ji naopak negativně, řka, že odklad nelze povoliti, nehrozí-li dlužníku řečené nebezpečí. Důvody odkladu, v §u 42 ex. ř. vypočítané jsou takového rázu, že již dle povahy jejich musí se pravidelně míti za to, že by dlužník provedením exekuce újmu utrpěl, pakli důvod odkladu je pravdivý, což v případech důvodů materielního práva jako právě zde, má teprve sporem býti zjištěno, tak na př. právě v tomto případě, čímž by se ukázalo, že v čas provedení exekuce již nic dlužen nebyl, nebo žadatel odkladu zvítězil by ve sporu vybavovacím, ale svršky jeho byly by mezitím prodány. Účel obrany proti exekuci, tvořící důvod odkladu, na př. tedy účel žaloby oposiční neb vybavovací, nemá býti zmařen, to je právě úmyslem zákonodárce (sic jinak byl by odporovatele odkázal prostě na žalobu o náhradu interese), avšak on by zmařen byl, kdyby odklad povolen nebyl. K tomu doložiti dlužno, že zákon nemluví o »škodě«, nýbrž a »újmě« žadatele odkladu, což jest pojem mnohem širší, zahrnuje v sobě oproti onomu předem již ušlý zisk (§ 1293 a 1324 obč. zák.), který pravidelně bude tu těžko nahraditelný, protože těžko dokazatelný, ale pak i každou jinou majetkovou ztrátu, která často téměř nepostižitelna bývá, tak na př.

obchodník, u něhož přece však záleží na důvěře v něho, jíž se řídí i úvěr jeho, může býti neskonale postižen tím, že provedením exekuce podkopá se důvěra v něj a tím i jeho úvěr, ba druhdy i odbyt. Velmi úzké jest proto hledisko těch, kteří těžkonahraditelnost újmy posuzují jen se zřetelem na přítomnou mohovitost vymáhajícího věřitele, na které zákon nikterak nestaví a jež ostatně může zdáním klamati nebo také se změniti. Z dobrých příčin tedy zákon, je-li důvod odkladu dle §u 42 dán, řečenou újmu předpokládá, ježto jest daleko pravidlem, ale nezapomíná ovšem, že výjimkou přece může újma býti vyloučena, a této výjimce, na kterou pamatoval v §u 42 slůvkem »může« (odklad povoliti), hoví potom § 44 právě svým citovaným ustanovením. Dlužník (žádatel odkladu) má pro sebe zákonný předpoklad (domněnku) újmy, nemusí tedy, — to právě z oné negativní stylisace zákona jasně plyne — nebezpečí újmy tvrditi a dokazovati, nýbrž na soudci je, aby spravedlivě uvážil, není-li dle celého stavu věci, dle celé situace dána výjimka, zda tedy v daném případě újma dlužníku nehrozí, i když se exekuce provede, tak na př. sotva jaká újma bude hroziti dlužníku, vede-li se na jeho pozemek, jejž nechává ležeti ladem, spekuluje na budoucí prodej jeho jako pozemku stavebního, exekuce toliko vnucenou správou, která pozemek hospodářsky, na př. zemědělsky osetím nebo obchodně pronajmutím za skladiště, zužitkuje. To jest od počátku stálá praxe všech exekučních soudů, že od žadatele odkladu tvrzení a průkaz nebezpečí nežádají. Toliko mizivá část praxe s Neumanem, zvláště některé rekursní soudy, svedena patrně praxí v exekuci zjišťovací a ve věcech prozatímního opatření, kde ovšem zákon od žadatele tvrzení a průkaz příslušného nebezpečí vyžaduje (§ 370, 379, 381, 389, 390 ex. ř.), čímž se právě již na první pohled podstatně liší od případu našeho, kde zákon vyjádřil se zcela jinak (§§ 42 a 44 ex. ř.), ukládá žadateli odkladu povinnost tvrditi a prokázati (osvědčiti) nebezpečí újmy z exekuce hrozící, ačkoli ze zákona požadavek ten doložiti nelze. Zákon shora vylíčené liberální stanovisko vůči žadateli odkladu mohl zaujmouti velmi dobře proto, že zároveň učinil opatření, aby zájem věřitelův tím nikterak netrpěl. Věřiteli totiž buď z odkladu exekuce žádná újma vůbec nehrozí a pak není příčiny, aby se odklad nežádaný svévolně nepovolil, anebo hrozí nebezpečí uspokojení jeho nároku, což ovšem podléhá zase pravidelnému uvážení soudcovu, a pak musí dlužník (žadatel odkladu) zajistiti ho kaucí, sice se odklad nepovolí, resp. nastalo-li nebezpečí až po jeho povolení, zruší. Otázka újmy věřitelovy však v tomto případě odpadá, ježto byl již prvním soudcem odklad od složení kauce 11.000 Kč, kryjící úplně nárok věřitelův, závislým učiněn a kauce ta 11.986 Kč 23 h ve formě vkladní knížky spořitelní složena. Není tedy nejmenší závady proti odkladu i bylo proto tak rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 4039.

Ustanovení §u 524 c. ř. s. vztahuje se i na usnesení, jímž byly přisouzeny útraty v řízení o zajištění důkazů.

(Rozh. ze dne 2. července 1924, R II. 220/24.)